

PRŮZKUMNÍK A PRÁCE SE SOUBORY

- soubory a adresáře jsou v počítači uloženy na pevných discích nebo na výměnných datových médiích jako například flashdisk, DVD ROM a další
- jedno PC může obsahovat větší počet pevných disků (nejméně však jeden)
- seznam všech zařízení pro ukládání souborů najdeš v programu „Průzkumník“

Otevření programu Průzkumník ve Windows 10

Nejčastěji bývá umístěn zástupce na hlavním panelu (má ikonku složky)

nebo

otevřu si nabídku „Start“ a úplně vlevo je ikonka listu či obrázku, která otevře průzkumníka

nebo

stisknu klávesu Win + R, do otevřeného okna napíši „explorer“ a odešlu klávesou Enter.

Tento počítač

Odkaz se nalézá v Průzkumníkovi v levém sloupci a zde jsou uvedena všechna zařízení pro ukládání dat dostupných v počítači.

Pravidla pro značení zařízení pracujících se soubory

- hard disky, flashdisky, DVD ROM mechaniky a další zařízení se označují písmeny abecedy v abecedním pořádku
- písmena A a B jsou vyhrazena pro disketové jednotky, hlavní disk s operačním systémem nese označení C
- DVD ROM, flashdisky a další datová zařízení bývají zpravidla zařazovány až nakonec za všechny pevné disky, toto pořadí počínaje písmenem D lze nastavením systému změnit

Významné složky

Dokumenty – místo, kam si mohu odkládat své soubory

Obrázky – místo určené pro ukládání obrázků

Videa – místo určené pro ukládání videí

Plocha – pokud něco uložím do této složky objeví se to na pracovní ploše

Stažené soubory – zde bývají ukládány stažené soubory z internetu, pokud uživatel nenastaví jiné místo

Vzhled okna zobrazující soubory a adresáře

- po otevření "Tento počítač" a následném vybrání disku (např. C) se v okně zobrazí adresáře a soubory uložené na vybraném zařízení (pokud nějaké soubory obsahuje)
- adresáře symbolizuje žlutá složka a soubory jsou pak vše ostatní mimo složek
- pro zobrazení detailů jako například datum vytvoření souborů, velikost a pod. zvol záložku Zobrazení a v části „rozložení“ vyber Podrobnosti nebo klikni pravým tlačítkem do prázdného místa uvnitř okna a ze zobrazeného menu vyber Zobrazit -> Podrobnosti (**samostatná práce - vyzkoušej také další možnosti nabídky Zobrazit**)
- pokud máš zvoleno zobrazení s detaily, můžeš kliknutím na řádek s popisky sloupců (Název, Velikost, Typ, Změněno ..) seřadit soubory podle vybraného sloupce př. chceme-li seřadit soubory podle data vytvoření, kliknu na sloupec Změněno.

Vytvoření nového adresáře (složky)

- soubory jsou ukládány do adresářů složek a každý uživatel si může teoreticky vytvořit libovolnou vlastní adresářovou strukturu

Postup vytvoření adresáře, varianta 1

1. přes "Tento počítač" otevři adresář, kde chcete vytvořit nový podadresář
2. klikni pravým tlačítkem myši do volného místa a zvol z otevřené nabídky možnost Nový -> Složka
3. zadej jméno složky a stiskni Enter

Postup vytvoření adresáře, varianta 2

1. přes "Tento počítač" otevři adresář, kde chcete vytvořit nový podadresář
2. nahoře otevři záložku „Domů“ a zvol „Nová složka“
3. zadej jméno složky a stiskni Enter

Kopírování souborů a adresářů

- kopírování souborů je významnou činností při práci se soubory, důležité například pro zálohování souborů, ale především pak samotnou distribuci software
- ke kopírování můžeme použít prostředí Windows nebo speciální programy pro práci se soubory jako např. Total Commander

a) kopírování ve Windows, varianta 1

1. přes "Tento počítač" otevři adresář, kde se nachází kopírovaná data a okno minimalizujte
2. přes "Tento počítač" otevři adresář, kam budeme soubory kopírovat
3. v hlavním panelu obnov okno se zdrojem, který se bude kopírovat a přizpůsob velikost obou oken tak, aby obě okna byla vidět současně vedle sebe
4. jednou klikni levým tlačítkem myši na soubor nebo adresář, který se bude kopírovat a za stálého držení tlačítka přetáhni soubor či adresář do cílového okna
5. uvolnění tlačítka začne kopírování souboru či adresáře

b) kopírování ve Windows, varianta 2

1. přes "Tento počítač" otevři adresář, kde se nachází kopírovaná data a klikni pravým tlačítkem na soubor či složku, kterou chceš kopírovat
2. z otevřené nabídky vyber možnost Kopírovat
3. otevři adresář, kam chceš vybraná data vložit a klikni pravým tlačítkem do prázdného místa v okně
4. z otevřené nabídky vyber možnost Vložit

Poznámka:

- soubor nebo adresář nelze zkopírovat sám na sebe!
- pokud cílový adresář obsahuje soubory nebo adresáře se shodným názvem jako jsou kopírované soubory či adresáře, zeptá se PC, zda-li si přejete nahradit soubory v cílovém adresáři kopírovanými.

Přejmenování souboru nebo adresáře

- každý soubor a adresář je jednoznačně určen svým jménem, které lze změnit
- v jednom adresáři se nemohou vyskytovat dva a více souborů či podadresářů se shodným jménem

a) přejmenování, varianta 1

1. přes "Tento počítač" najdi soubor či adresář, který chceš přejmenovat
2. jednou klikni levým tlačítkem myši na název souboru či adresáře, aby byl vybrán (zmodrá) a pak ještě jednou krátce klikni přímo do jména souboru či adresáře
3. kolem textu názvu se objeví rámeček a uvnitř se zobrazí blikající kurzor. Napiš nový název a stiskni Enter.

b) přejmenování, varianta 2

1. viz. bod 1 varianty 1
2. pravým tlačítkem klikni na vybraný soubor či adresář a ze zobrazené nabídky vyber Přejmenovat

3. viz. bod 3 varianty 1

Poznámka: - Nepřejmenovávej nikdy soubory operačního systému jako například adresář C:\windows, C:\Program Files a další systémové soubory. Jejich přejmenování může způsobit nefunkčnost celého OS a tedy i celého počítače!

Smazání souboru nebo adresáře

- soubory lze z disku odstraňovat, pokud to disk umožňuje.
- soubory se v OS Windows před samotným vymazáním nejdříve přesunout do složky "Koš" odkud je lze obnovit. Až vyprázdněním této složky (volba "Vysypat koš") se data definitivně odstraní z disku

a) smazání souborů, varianta 1

1. přes "Tento počítač" najdi soubor či adresář, který chceš smazat
2. jednou klikni levým tlačítkem myši v souboru či adresáře, aby byl vybrán (zmodrá) a stiskni klávesu Delete
3. potvrd' přesunutí souboru či adresáře do koše

b) smazání souborů, varianta 2

1. viz. bod 1 varianty 1
2. pravým tlačítkem klikni na vybraný soubor či adresář a ze zobrazené nabídky vyber Odstranit
3. potvrd' přesunutí souboru či adresáře do koše

Poznámka: - Nikdy nemaž soubory operačního systému jako například adresář C:\windows, C:\Program Files a další systémové soubory. Jejich přejmenování může způsobit nefunkčnost celého OS a tedy i celého počítače!

Přesun souboru nebo adresáře

- přesun je v podstatě kombinací kopírování a mazání
- vybrané soubory budou nejdříve překopírovány do cílového adresáře a následně smazány ze zdrojového adresáře

(Samostatně si zkuste přesunout soubor. Využijte pravého tlačítka a volby Vymout + Vložit)

Vícenásobný výběr

- soubory a adresáře se nemusí kopírovat, přesouvat a mazat pouze po jednom, ale také po celých blocích
- výběr tzv. bloku k provedení příslušné akce proved' kliknutím levým tlačítkem do prázdného místa okna a za stálého držení tlačítka opíš myší obdélník obsahující příslušné soubory a adresáře výběru. Výběr dokonči uvolněním tlačítka. Vybrané soubory a adresáře zmodrají!
- kombinace kláves CTRL+A vybere všechny soubory a adresáře v aktuálně otevřené složce.